

Sociology of Education

Design and Validation of a Model for Supportive Actions Effective on the Academic Achievement of Social Workers' Clients

Vahid Motaghaedi¹ , Negin Jabbari^{2*} , Ali Farhadi Mohali³

1. PhD student, Department of Educational Management, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.
2. Associate Professor, Department of Educational Management, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Public Administration, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** neginjabbari@gmail.com

Research Paper

Abstract

Receive: 2024/04/28
Accept: 2024/07/02
Published: 2024/08/28

Keywords:

Supportive Actions, Academic Achievement, Social Workers' Clients, Paradigmatic Model, Validation

Purpose: The objective of this study was to design and validate a model of supportive actions that effectively enhance the academic achievement of social workers' clients. Given the importance of academic progress in improving the quality of life for these individuals, this study aimed to develop a comprehensive model to support better educational outcomes.

Methodology: This study employed a qualitative research design, conducted in two phases: design and validation. In the design phase, grounded theory was used, with 20 experts selected through snowball sampling from among professors in Educational Sciences and senior managers in the educational system. In the validation phase, 22 experts from the Department of Education and the Welfare Organization of Golestan Province were purposively sampled. Data were analyzed using open, axial, and selective coding, and the proposed model was validated through the Delphi method in three stages using SPSS software.

Findings: The findings revealed a paradigmatic model comprising 10 main categories and 24 subcategories, organized into five domains: causal conditions, contextual conditions, intervening conditions, strategies, and outcomes. The model identified factors such as social responsibility, religious beliefs, prevailing societal culture, and government support as key influences on the academic achievement of social workers' clients.

Conclusion: This study presents a comprehensive model of supportive actions that can serve as a practical framework for improving the quality of social work services and enhancing the academic outcomes of social workers' clients. By considering the multifaceted and complex factors that affect academic progress, this model assists social workers and educational institutions in developing and implementing more effective supportive programs.

Article Cite:

Motaghaedi V, Jabbari N, Farhadi Mohali A. (2024). Design and Validation of a Model for Supportive Actions Effective on the Academic Achievement of Social Workers' Clients, *Sociology of Education*. 10(2): 90-103.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

eISSN: 2322-1445

دوره ۱۰ شماره ۲ پاییز و زمستان ۱۴۰۳ صفحات ۹۰-۱۰۳

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

طراحی و اعتباریابی مدل اقدامات حمایتی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان

وحید متقاعدی^۱، نگین جباری^{۲*}، علی فرهادی محلی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

۲. دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران (نویسنده مسئول).

۳. استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

✉ ایمیل نویسنده مسئول: neginjabbari@gmail.com

مقاله تحقیقاتی

چکیده

هدف: هدف این پژوهش طراحی و اعتباریابی مدل اقدامات حمایتی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان بود.

روش‌شناسی: این پژوهش از روش تحقیق کیفی استفاده کرد و در دو مرحله طراحی و اعتباریابی انجام شد. در مرحله طراحی، از روش نظریه داده‌بنیاد و نمونه‌گیری گلوله برفی برای انتخاب ۲۰ خبره از میان اساتید علوم تربیتی و مدیران ارشد نظام آموزشی استفاده شد. در مرحله اعتباریابی، ۲۲ خبره از میان مدیران و کارشناسان آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی استان گلستان به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شدند و مدل پیشنهادی با روش دلفی در سه مرحله و با استفاده از نرم‌افزار SPSS اعتبارسنجی شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که مدل پارادایمی شامل ۱۰ طبقه اصلی و ۲۴ مقوله فرعی است که در پنج حوزه شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌ای، راهبردها و پیامدها دسته‌بندی شده‌اند. این مدل عواملی مانند مسئولیت‌پذیری اجتماعی، باورهای دینی، فرهنگ حاکم بر جامعه، و حمایت‌های دولتی را به عنوان عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان شناسایی کرد.

نتیجه‌گیری: این پژوهش یک مدل جامع از اقدامات حمایتی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان ارائه می‌دهد که می‌تواند به عنوان یک چارچوب عملی برای بهبود کیفیت خدمات مددکاری اجتماعی و ارتقای نتایج تحصیلی مددجویان مورد استفاده قرار گیرد. این مدل با در نظر گرفتن عوامل چندبعدی و پیچیده‌ای که بر پیشرفت تحصیلی تأثیر می‌گذارد، به مددکاران اجتماعی و نهادهای آموزشی کمک می‌کند تا برنامه‌های حمایتی مؤثرتری تدوین و اجرا کنند.

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۰۹

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۱۲

انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۰۷

واژگان کلیدی:

اقدامات حمایتی، پیشرفت تحصیلی، مددجویان، مدل پارادایمی، اعتبارسنجی.

استناد مقاله:

متقاعدی و، جباری ن، فرهادی محلی ع. (۱۴۰۳). طراحی و اعتباریابی مدل اقدامات حمایتی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ۱۰(۲): ۹۰-۱۰۳.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

پیشرفت تحصیلی مددجویان یکی از موضوعات مهم در حوزه علوم تربیتی و مددکاری اجتماعی است که به طور گسترده‌ای مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به اهمیت این موضوع، پژوهش‌های متعددی به بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی و ارائه مدل‌های حمایتی برای بهبود این پیشرفت پرداخته‌اند. در این راستا، مددکاران اجتماعی به عنوان افرادی که نقش اساسی در ارائه حمایت‌های اجتماعی و روانی به مددجویان دارند، اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کنند. این حمایت‌ها می‌توانند در بهبود وضعیت تحصیلی مددجویان و همچنین افزایش انگیزه و توانایی آن‌ها برای دستیابی به اهداف تحصیلی مؤثر باشند (Chen et al., 1997; Song et al., 2015).

مددکاری اجتماعی یک حرفه چندبعدی است که به مددجویان کمک می‌کند تا با چالش‌های زندگی خود مقابله کنند و کیفیت زندگی خود را بهبود بخشند. در این زمینه، ارتباط مددکار و مددجو به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل در ارائه خدمات مؤثر شناخته می‌شود (Järveläinen et al., 2021; Rollins, 2019). ارتباط قوی و مؤثر بین مددکار و مددجو می‌تواند بهبود قابل توجهی در نتایج تحصیلی مددجویان ایجاد کند و آن‌ها را برای دستیابی به اهداف تحصیلی و حرفه‌ای خود تشویق کند (Cheng & Lo, 2022).

تحقیقات نشان داده است که حمایت اجتماعی از سوی مددکاران و دیگر اعضای جامعه می‌تواند تأثیر بسزایی در بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان داشته باشد (Ryan, 2007). به عنوان مثال، مطالعه‌ای توسط Joussemet et al. (2005) نشان داد که حمایت از خودمختاری در کودکان می‌تواند به بهبود سازگاری و موفقیت تحصیلی آن‌ها منجر شود. این پژوهش همچنین نشان داد که ارتباط نزدیک و حمایت‌کننده بین والدین و کودکان نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی کودکان دارد (Joussemet et al., 2005).

یکی دیگر از جنبه‌های مهم در ارائه خدمات مددکاری اجتماعی، درک نیازها و اهداف مددجویان است (Dybicz, 2013). تأکید می‌کند که مددکاران اجتماعی باید به جای تمرکز بر عملکرد عادی، بر اهداف و رویاهای مددجویان تمرکز کنند تا بتوانند بهترین حمایت‌ها را به آن‌ها ارائه دهند. این رویکرد می‌تواند به مددجویان کمک کند تا نه تنها در زمینه تحصیلی، بلکه در دیگر جنبه‌های زندگی خود نیز پیشرفت کنند (Dybicz, 2013).

علاوه بر این، رابطه حرفه‌ای بین مددکار و مددجو باید بر اساس اعتماد و احترام متقابل بنا شود. تحقیقات نشان داده است که اعتماد به مددکار اجتماعی می‌تواند تأثیر مثبتی بر نتایج تحصیلی و روانی مددجویان داشته باشد (Badham et al., 2007; Cheng & Lo, 2022). به عنوان مثال، مطالعه‌ای توسط Jautz (2023) نشان داد که ایجاد اتحاد کاری قوی بین مددکار و مددجو می‌تواند به بهبود عملکرد تحصیلی و روانی مددجویان منجر شود (Jautz, 2023). در سال‌های اخیر، توجه به نیازهای خاص مددجویان و ارائه خدمات متناسب با آن‌ها به یکی از اولویت‌های اصلی در حوزه مددکاری اجتماعی تبدیل شده است (Lee, 2003). در پژوهش خود به بررسی رویکردهای مبتنی بر نقاط قوت فرهنگی در کار مددکاری اجتماعی پرداخت و نشان داد که استفاده از این رویکردها می‌تواند بهبود قابل توجهی در نتایج تحصیلی و اجتماعی مددجویان ایجاد کند (Lee, 2003). همچنین، پژوهش‌های دیگر نیز نشان داده‌اند که استفاده از رویکردهای توانمندسازی و ضدسرکوب می‌تواند به مددجویان کمک کند تا بهتر با چالش‌های تحصیلی و اجتماعی خود مواجه شوند (Lee et al., 2012; Rasi et al., 2021).

یکی از چالش‌های اصلی در ارائه خدمات مددکاری اجتماعی، مقابله با استرس‌ها و اضطراب‌های مرتبط با محیط زیست است (Baudon and Jachens, 2021). در پژوهش خود به بررسی مداخلات مختلف برای درمان اضطراب‌های محیط زیستی پرداختند و نشان دادند که این مداخلات می‌توانند به بهبود سلامت روانی و جسمی مددجویان کمک کنند (Baudon & Jachens, 2021). این یافته‌ها نشان‌دهنده اهمیت توجه به جنبه‌های محیطی و اجتماعی در ارائه خدمات مددکاری اجتماعی است. علاوه بر این، تحقیقات نشان داده است که آموزش و تربیت مددکاران اجتماعی نیز نقش مهمی در بهبود کیفیت خدمات ارائه شده دارد (Christensen et al., 2017). در پژوهش خود به بررسی آموزش نوشتن علمی در آموزش مددکاری اجتماعی پرداختند و نشان دادند که این آموزش‌ها می‌تواند به بهبود توانایی‌های حرفه‌ای مددکاران اجتماعی کمک کند و در نتیجه، بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به مددجویان منجر شود (Christensen et al., 2017).

در نهایت، باید به اهمیت استفاده از رویکردهای نوآورانه در ارائه خدمات مددکاری اجتماعی اشاره کرد. به عنوان مثال، استفاده از مدل‌های انتقال دانش و نوآوری می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به مددجویان و در نتیجه، بهبود نتایج تحصیلی آن‌ها کمک کند (Bullock et al., 2016). همچنین، استفاده از تکنیک‌های مدلسازی ویدئویی نیز می‌تواند به بهبود ارتباط بین مددکار و مددجو و افزایش انگیزه و توانایی مددجویان در دستیابی به اهداف تحصیلی کمک کند (Cardon et al., 2020).

بنابراین، طراحی و اعتباریابی یک مدل از اقدامات حمایتی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات مددکاری اجتماعی و در نتیجه، بهبود نتایج تحصیلی مددجویان کمک کند. این پژوهش با هدف طراحی و اعتباریابی یک مدل از اقدامات حمایتی است که می‌تواند بر پیشرفت

تحصیلی مددجویان تأثیرگذار باشد انجام شد. این مدل با در نظر گرفتن تمامی جنبه‌های مرتبط با ارتباط مددکار و مددجو، نیازها و اهداف مددجویان، و استفاده از رویکردهای نوآورانه و مبتنی بر توانمندسازی طراحی شده و انتظار می‌رود که نتایج این پژوهش بتواند به بهبود کیفیت خدمات مددکاری اجتماعی و در نتیجه، بهبود نتایج تحصیلی مددجویان کمک کند.

روش‌شناسی

روش تحقیق کیفی است، در بخش کیفی از تئوری داده بنیاد (روش اشتراوس و کوربین) استفاده شده و در بخش اعتباریابی از تکنیک دلفی استفاده گردید. در مرحله کیفی، از خبرگان و متخصصان بهره گرفته شد تا مصاحبه‌ها از اعتبار مناسبی برخوردار باشد. جامعه آماری تحقیق در بخش کیفی شامل: ۱. خبرگان دانشگاهی (اساتید رشته علوم تربیتی، مدیریت آموزشی و برنامه ریزی درسی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی)، ۲. خبرگان سازمانی (مدیران عالی نظام آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی کشور) و ۳. صاحب‌نظران و کارشناسان مبحث اقدامات حمایتی و پیشرفت تحصیلی در سطح کشور بود. خصوصیات مورد نظر برای خبره-بودن افراد، شامل موارد: ۱. داشتن تحصیلات و یا آثار علمی مرتبط با مبحث اقدامات حمایتی از مددجویان، ۲. داشتن تحصیلات و یا آثار علمی مرتبط با مبحث پیشرفت تحصیلی، ۳. داشتن تحصیلات و یا آثار علمی مرتبط با مبحث حمایت مادی و معنوی از مددجویان و ۴. داشتن سابقه اجرایی و یا سابقه مدیریتی مرتبط با مددجویان بود. جامعه آماری در بخش اعتباریابی؛ مدیران عالی و میانی اداره کل آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی استان گلستان و صاحب‌نظران و کارشناسان این حوزه در استان گلستان می-باشد.

به منظور نمونه‌گیری در بخش کیفی، طیفی از آگاهان کلیدی در زمینه موضوع تحقیق با روش نمونه‌گیری گلوله برفی انتخاب شد. این انتخاب و نظرسنجی، تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و پس از آن متوقف شد. منظور از اشباع نظری، به اشباع رسیدن نظرات مطرح شده خبرگان در چند مصاحبه آخر از خبرگان بوده، بطوریکه از تحلیل محتوای مصاحبه‌های پایانی، موارد جدیدی بدست نیاید. نمونه-گیری به روش گلوله برفی تا رسیدن به اشباع نظری انجام گرفت.

روش نمونه-گیری در بخش اعتباریابی، به صورت نمونه-گیری غیرتصادفی هدفمند بوده که تعداد ۲۲ خبره و کارشناس با بکارگیری این تکنیک نمونه-گیری انتخاب گردیدند.

از مصاحبه نیمه ساختاریافته به عنوان ابزار جمع‌آوری داده-ها در بخش کیفی استفاده شده و ابزار گردآوری اطلاعات در بخش اعتباریابی، چک لیست خبره سنجی بوده است.

برای تعیین روایی و پایایی ابزار بخش کیفی، از بررسی-های لازم شامل مقبولیت (بازنگری خبرگان) و قابلیت تأیید (بازبینی مجدد خبرگان)، استفاده گردید. بطوریکه برای تعیین روایی، متن تایپ شده پنج مصاحبه اولیه به همراه کدگذاری اولیه‌ای که براساس این پنج مصاحبه بدست آمد، در اختیار خبرگانی که آنان مصاحبه بعمل آمده بود، قرار گرفت تا آنان در مورد، برداشت‌ها و استنباط‌هایی که مصاحبه-گر از مصاحبه آنان، کرده بود، اعمال نظر کنند. در صورت مغایرت و نیاز به اصلاح بر روی موارد تایپ شده از روی مصاحبه، اصلاحات انجام گرفتند تا آنچه که مدنظر خبرگان بوده، مورد تحلیل قرار گیرد. برای تعیین پایایی، در این پژوهش برای قابلیت تأیید در مرحله پایانی، طبقات به دست آمده به چند نفر از مشارکت کنندگان اولیه به منظور بازبینی و تأیید برگردانده شده و نکات پیشنهادی اعمال شد.

برای روایی داده-ها در مرحله اعتباریابی، محتوای چک لیست نظرسنجی از نظر قابل فهم بودن، رسا بودن و گویا بودن مورد تأیید چند تن از خبرگان دانشگاهی و سازمانی قرار گرفت و موارد اصلاحی رفع شده تا چک لیست خبره سنجی از اعتبار لازم برخوردار باشد. به منظور بررسی پایایی چک-لیست خبره سنجی بمنظور تعیین مولفه-های نهایی، از آزمون مجدد استفاده شده است که به همین منظور، ابزار چک-لیست بین ۱۰ نفر از افراد جامعه آماری در دو نوبت متفاوت با بازه زمانی دوهفته پخش شده و ضریب همبستگی بین نتایج حاصل از نوبت اول با نوبت دوم، در محیط نرم افزار SPSS مقدار ۰/۸۴ محاسبه شده و پایایی مورد تأیید قرار گرفت.

روش تجزیه و تحلیل بخش کیفی: روش تحلیل اینگونه است که هر قسمت از داده-ها، بلافاصله بعد از گردآوری آن قسمت (به طور موازی) مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در نظریه مبنایی، تجزیه و تحلیل از سه نوع کدگذاری تشکیل شده است که عبارت است از: ۱. کدگذاری باز، ۲. کدگذاری محوری و ۳. کدگذاری انتخابی.

روش تجزیه و تحلیل بخش اعتباریابی: در بخش اعتباریابی، اعتباریابی مولفه-های شناسایی شده در بخش کیفی با تعیین میزان اهمیت آنان در تبیین مدل، با نظرسنجی از خبرگان و بکارگیری تکنیک دلفی و انجام محاسبات توصیفی در نرم افزار SPSS، انجام گرفت که از پرسشنامه نظرسنجی طی سه

راند استفاده شد. روش دلفی یکی از روش‌های تحقیق کیفی است که از آن به منظور دستیابی به اجماع در تصمیم‌گیری‌های گروهی استفاده می‌شود. در عمل، روش دلفی یک سری از پرسشنامه‌ها یا دوره‌های متوالی به همراه بازخورد کنترل شده‌ای است که تلاش دارد به اتفاق نظر میان یک گروه از افراد متخصص درباره یک موضوع خاص دست یابد. روش دلفی در مجموع در سه دور به انجام رسید که در این بخش یافته‌های حاصل از هر دور به تفکیک ارائه گردید. محقق برای نظرسنجی از خبرگان، مولفه‌های هر یک از پنج دسته شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌ای، راهبرها و پیامدها را در قالب چک لیست نظرسنجی ۵ گزینه‌ای با میزان اهمیت (۱ کمترین) تا (۵ بیشترین) در اختیار گروه خبرگان قرار داد. فاصله زمانی هر یک از دوره‌های دلفی، یک هفته بوده و بعد از راند اول، یک هفته بعد، راند دوم دلفی انجام شد و به همین نحو، در هفته بعدی، راند سوم دلفی انجام گرفت. در این پژوهش، روش دلفی در مجموع در سه دور به انجام رسید.

یافته‌ها

از ۲۰ خبره، تعداد ۵ نفر کارشناسی ارشد (۲۵/۰۰ درصد)، ۴ نفر دانشجوی دکتری (۲۰/۰۰ درصد) و ۱۱ نفر دکتری (۵۵/۰۰ درصد) بوده‌اند. لذا اکثر افراد دارای تحصیلات دکتری بودند. تعداد ۴ نفر ۱۰ سال و کمتر (۲۰/۰۰ درصد)، ۴ نفر بین ۱۱ تا ۲۰ سال (۲۰/۰۰ درصد) و ۱۲ نفر (۶۰/۰۰ درصد) بیشتر از ۲۰ سال بوده است. لذا اکثر افراد دارای سابقه خدمت بیشتر از ۲۰ سال بودند. تعداد ۵ نفر آموزش و پرورش (۲۵/۰۰ درصد)، ۴ نفر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (۲۰/۰۰ درصد)، ۲ نفر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱۰/۰۰ درصد)، تعداد ۵ نفر دانشگاه آزاد اسلامی (۲۵/۰۰ درصد) و ۴ نفر (۲۰/۰۰ درصد) در سازمان بهزیستی کشور فعالیت داشته‌اند. لذا اکثر افراد فعال در مراکز آموزش عالی بودند.

در بخش کیفی، محور اصلی پژوهش مربوط به کاوش و اکتشاف عوامل متأثر در خصوص مقوله، مقوله فرعی و معیارهای مربوط به مدل تاثیر اقدامات حمایتی بر پیشرفت تحصیلی مددجویان به عنوان مفهوم اصلی بود. برای نیل به این موضوع، طبقه اصلی، مقوله فرعی و نشانگرها با عنایت به کدگذاری باز و محوری داده‌های حاصل از تحلیل محتوای مصاحبه‌های عمیق و اکتشافی با خبرگان کلیدی و انجام پالایش کدهای مفهومی ارائه گردید. بر این اساس برای انجام کدگذاری باز و محوری در مرحله اول، داده‌ها در سطح جمله و عبارت برای هر یک از مصاحبه‌ها مورد بررسی قرار گرفت و کدهای مفهومی از رونوشت مصاحبه‌ها استخراج شدند. در مرحله بعدی با انجام پالایش و عمل کاهش، مقوله‌های فرعی و نشانگرها در قالب طبقه اصلی سازمان‌دهی شده و با بررسی مستمر نام‌گذاری شدند. به منظور اطمینان از سازمان‌دهی مناسب هر یک از طبقه اصلی و مقوله فرعی، مجدداً رونوشت مصاحبه‌ها واریسی شد و این امر با مرور نشانگرها به منظور رسیدن به اشباع منطقی برای طبقه اصلی و مقوله فرعی صورت گرفت. کدگذاری باز و محوری، زمانی متوقف گردید که یک طبقه‌بندی معنادار پس از چندین بررسی درباره رونوشت مصاحبه‌ها حاصل شد. به طور کلی از تحلیل داده‌های کیفی پژوهش در مرحله کدگذاری، ۲۳۱ کد مفهومی اولیه حاصل شد.

یافته‌های بخش کیفی در قالب یافته‌های حاصل از نتایج کدگذاری با رویکرد تحلیل مضمون و مفاهیم از داده‌ها است. ابتدایی‌ترین کار در این مرحله کدگذاری باز است. بر این اساس مفاهیم مشترک از واحدهای ضبط احصا شد و کدهای مشترک شمارش شد. در جدول (۱)، نتایج حاصل از تعیین مقوله فرعی (طبقه فرعی) آمده است. هدف از این قسمت ایجاد رابطه بین معیارهای تولید شده و این عمل معمولاً بر اساس مدل پارادایمی انجام می‌شود. لازم به ذکر است که در مرحله کدگذاری باز، از ۲۳۱ کد اولیه، پس از بررسی این کدها و حذف کدهای تکراری، تعداد ۱۲۶ کد حذف شده و در نهایت، تعیین مقوله فرعی (طبقه فرعی) با کدهای نهایی (۱۰۵ کد) انجام شد. قابل ذکر است که در این جدول، منظور از N1، یعنی مصاحبه شونده شماره یک و منظور از [N1-8] یعنی کد مفهومی هشتم از مصاحبه شونده شماره یک.

جدول ۱. نتایج تعیین مقوله فرعی (طبقه فرعی)

ردیف	مقوله فرعی	معیار
۱	مسئولیت پذیری در قبال جامعه	[N1-2] توجه به رفتار شهروندی و انسجام اجتماعی در محله‌ها [N2-2] علاقه به انجام فعالیت‌های مثبت اجتماعی [N3-3] مسئولیت پذیری فرد و یا یک سازمان به مردم نیازمند اطراف خود [N11-1] لزوم رعایت فرهنگ شهروندی و توجه کردن به مشکلات مبتلابه جامعه [N19-2] حاکم شدن فقر بیشتر در جامعه در صورت عدم مسئولیت پذیری
۲	باورهای دینی و مذهبی	[N3-2] اعتقاد به اجر اخروی در صورت نیاز به نیازمندان [N5-2] جلب رضایت خدا، کمک به هموع و انسان‌های نیازمند [N13-1] تاکید مکرر بزرگان دین به انفاق و بخشش و دستگیری از نیازمندان [N18-1] اعتقاد به جهان پس از مرگ و پاسخگویی به درگاه الهی [N20-1] لزوم توجه به فریضه دینی انفاق و بخشش و کمک به افراد نیازمند
۳	ناهنجاری‌های اجتماعی و امنیتی	[N1-1] مشکلات روحی و جسمی افراد مددجو [N8-1] بیشتر شدن ناامنی، سرقت و مشکلات اخلاقی در صورت عدم حمایت از افراد نیازمند [N13-2] معضلات امنیتی در محل زندگی مانند شب گردی، سرقت و ناامنی برای بانوان در صورت بی توجهی به افراد مددجو [N15-2] بار اقتصادی سنگین معضلات اجتماعی ناشی از عدم توجه به نیازمندان
۴	ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی	[N4-3] لزوم یکپارچگی فرهنگی برای وضعیت امنیتی بهتر [N6-1] عدم تامین نیازهای مالی مددجویان و خانواده، در کالبد و شکل محیط زندگی عموم جامعه تاثیر می‌گذارد. [N8-2] برهم خوردن ساختار فرهنگی حاکم بر محل زندگی در صورت عدم حمایت از افراد نیازمند [N15-1] فرهنگ ناموزون و متناقض بین مردم یک منطقه بخاطر عدم توجه به افراد نیازمند و مددجو
۵	فرهنگ حاکم بر جامعه	[N1-3] افزایش سطح آگاهی، سواد و فرهنگ مددجویان و مردم عادی [N1-4] تغییر در شیوه تفکر افراد [N2-14] نهادینه کردن فرهنگ کمک به هموع در جامعه جهت همکاری مردم در امور لازم [N5-7] ارزش‌های جامعه و سازمان‌های مردم‌نهاد [N13-3] کارهای فرهنگی پایگاه‌های بسیج و مساجد در خصوص فرهنگ انفاق و بخشش
۶	آگاهی و دانش مردم	[N8-3] آگاهی مردم در خصوص نیاز به جامعه باسواد و متخصص در آینده [N8-5] برگزاری سمینارهای علمی و تخصصی برای افزایش آگاهی مردم [N10-3] بالاتر رفتن نگرش و دانش اقتصادی عموم جامعه و درک شرایط اقتصادی [N15-3] آشنا کردن مردم با تبعات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ناشی از عدم توجه به مددجویان
۷	حمایت دولت	[N4-8] امنیت و ثبات در زمینه اقتصادی خانوار مددجویان از طریق یارانه تحصیلی [N5-8] ملزم نمودن سازمان‌های دولتی به فراهم کردن امکانات برای این دانش‌آموزان [N7-3] ارتباط مداوم سازمان‌های دولتی با وضعیت معیشت مردم با حضور میدانی [N9-3] اختصاص وام کم بهره از سوی بانکهای دولتی به افراد نیازمند [N14-4] اختصاص وام‌های تحصیلی بلاعوض در تمام مقاطع تحصیلی برای افراد نیازمند
۸	ارتباطات دولت و مردم	[N4-11] تشکیل پلیس اقتصادی در هر محله با هماهنگی بزرگان محله و خیابان [N10-4] تعامل سازمان‌های مردم‌نهاد و ارگانهای دولتی در پایش منطقه به منطقه برای شناسایی افراد نیازمند [N14-6] عدم موازی کاری سازمان‌های مردم‌نهاد با ایجاد تعامل مناسب بین خود در حمایت از افراد نیازمند [N20-9] اطلاع‌رسانی به مردم در مورد موفقیت طرح‌های مردم‌نهاد کاهش محرومیت در رسانه [N20-6] همکاری دستگاه‌های آموزشی و کمک آموزشی با نهادهای حمایتی دولتی جهت تقویت تحصیلی مددجویان
۹	اقدامات حمایتی اثربخش	[N6-8] استخدام والدین مددجویان و خاددهای نیازمند در ارگان دولتی [N7-4] شناخت مردم از نیازهای مادی و غیرمادی مددجویان و لزوم توجه به آن

		[N11-2] طرح‌های اشتغال زنان و توانمندسازی آنان برای خانواده‌های مددجو [N17-1] تقویت سیستم بهداشتی و درمانی برای حمایت از افراد مددجو [N18-5] برنامه‌های کمکی مانند تغذیه و کمک هزینه تحصیلی در مناطق محروم [N20-4] فراهم کردن شرایط مشاوره تحصیلی برای نیازمندان و مددجویان
۱۰	تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی	[N8-6] برگزاری میزگردهای تخصصی در صدا و سیما برای بررسی مشکلات موجود و کسب تجربه برای رفع آنها [N11-4] استفاده از شخصیت‌های ورزشی، فرهنگی و علمی در رسانه‌ها برای جلب نظر مردم به فرهنگ انفاق و بخشش [N14-5] تبلیغ در شبکه‌های اجتماعی موبایلی در مورد کمک به نیازمندان و حمایت از آنان [N14-10] تقدیر از افراد انفاق کننده در رسانه ملی برای تقویت مشارکت مردم [N18-3] ساخت فیلم و سریال‌های تلویزیونی در مورد فرهنگ بخشش و انفاق [N19-4] تهیه بروشور و تراکت و در اختیار قرار دادن مردم برای بالا بردن دانش و آگاهی آنها
۱۱	بهینه کاوی	[N5-17] استفاده از تجربه شکست طرح‌های حمایتی و درک دلایل ضعف آنها [N6-13] کمک گرفتن از افراد کاردان و خبره آگاه به طرح‌های پیشین حمایتی [N10-5] پیاده سازی مدل بومی تجربه‌های موفق کشورهای دیگر [N13-5] پیاده سازی طرح‌های حمایتی کشورهای موفق با لزوم رعایت فرهنگ حاکم بر ایران
۱۲	عملکرد سازمان‌های مردم نهاد	[N3-12] انجمن سازی و گروه سازی توسط مردم هر خیابان در محلات برای کمک به افراد نیازمند [N4-24] همکاری سازمان‌های مردم نهاد با یکدیگر برای عدم موازی کاری [N6-11] نظارت گروه‌های مستقل بر عملکرد سازمان‌های مردم نهاد [N9-5] استفاده سازمان‌های مردم نهاد از افراد متخصص و کاردان [N20-7] معرفی افراد توانمند شده تحصیلی به سایر مددجویان توسط سازمان‌های مردم نهاد
۱۳	عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط	[N4-13] توجه به ایجاد اشتغال و نوآوری برای افراد مددجو توسط سازمان‌های مرتبط [N6-12] نظارت گروه‌های مستقل بر عملکرد سازمان‌های دولتی [N11-3] رصد کردن وضعیت معیشتی افراد مددجو بصورت ماهیانه توسط سازمان‌های دولتی مربوطه [N17-4] همکاری وزارتخانه‌های دخیل مانند وزارت آموزش و پرورش، آموزش عالی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۴	آمایش فرهنگی سرزمین	[N6-14] تصویب طرح‌های کلان فرهنگی توسط کمیسیون فرهنگی مجلس [N10-6] فرهنگ سازی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ملزم بودن به تهیه محصولات فرهنگی در این فرهنگ انفاق [N11-5] تقویت ارزش‌های فرهنگی نظام آموزش و پرورش با توجیه مددجو و متوجه شدن او به ارزش تحصیل در پیشرفت شرایط زندگی [N15-4] تقدیر از افراد خیر در امر بهداشت و آموزش و غیره و معرفی آنها به مردم [N20-10] تأمین محتوای آموزشی و فرهنگی مبتنی بر آموزه‌های دینی، قرآنی و انقلابی
۱۵	عدالت محوری با رویکرد عدالت آموزشی	[N4-14] حمایت‌های اجتماعی برای کمک به توسعه عدالت افقی و عمودی در بحث معیشت. [N4-15] حمایت‌های اجتماعی برای کمک به توسعه عدالت افقی و عمودی در بحث آموزش. [N8-9] وجود کمیته مستقل در دولت برای پایش تحقق عدالت افقی و عمودی برای معیشت و آموزش مددجویان [N13-4] وجود کارگروهی برای پایش زیرساخت‌های نرم افزاری و سخت افزاری برای تحقق عدالت آموزشی در نظام آموزش و پرورش [N15-8] طرح‌های عملیاتی و قابل اجرا برای حصول عدالت آموزشی، عدالت اقتصادی و عدالت بهداشتی در برنامه توسعه پایدار
۱۶	سیاست‌های اقتصادی	[N5-11] اختصاص صندوق مالی در وزارتخانه‌های مرتبط برای کمک به مددجویان. [N7-6] طرح‌های اقتصادی زودبازده در مناطق محروم توسط دولت برای استقلال اقتصادی مددجویان [N8-8] کمک دولت به شرکتهای کوچک و متوسط صنعتی در صورت استخدام والدین افراد مددجو مانند اختصاص وام [N13-6] اختصاص یارانه تحصیلی در کنار یارانه معیشتی به افراد مددجو [N15-5] معافیت مالیاتی برای شرکتهای کوچک و متوسط شهرکهای صنعتی در صورت استخدام افراد مددجو

۱۷	طرح‌های توسعه پایدار	[N4-19]تصویب طرح و لایحه‌ها برای ملزم ساختن دستگاه‌های مرتبط در این خصوص. [N5-13] توجه به مددجویان در طرح‌های توسعه اقتصادی در برنامه توسعه کشور [N10-7] توجه به بافت و کالبد محلات در برنامه توسعه کلان کشور [N19-6]ارزبایی خطی مشی‌های مربوط به طرح‌های حمایتی در طرح‌های توسعه پایدار
۱۸	پیشرفت علمی	[N4-22]موفقیت تحصیلی در بین مددجویان با فراهم شدن شرایط مناسب تر [N6-15] بالا رفتن سطح و کیفیت آموزش در مدارس [N10-9] بالا رفتن سطح علمی همایش‌های علمی دانش آموزی و دانشجویی [N13-7]تقویت خلاقیت و نوآوری در افراد مددجو و بالاتر رفتن سطح تحصیلی آنها [N16-12] شناسایی استعدادها برتر و نخبگان در بین افراد مددجو
۱۹	سلامت جسمانی	[N2-7]تغذیه مناسب و سلامت جسمانی [N2-15]فراهم شدن شرایط مناسب تر برای زندگی [N9-8]بالا تر رفتن عملکرد فیزیولوژیک افراد مددجو در مدرسه و زندگی عادی [N12-7]سلامت جسمانی مناسب مددجویان و بار کمتر بر دوش مراکز بهداشتی و درمانی [N16-11]توانمندسازی جسمی و روحی خانواده‌های نیازمند
۲۰	سلامت روانی	[N4-20] ثبات روانی افراد مددجو بخاطر دریافت کمک از اطرافیان [N7-8]روحه شاداب و توام با رضایت از اطرافیان [N9-2]تقویت و بهبود بهزیستی معنوی در افراد کمک کننده. [N9-7] بیشتر شدن امید به زندگی و عزت نفس در افراد مددجو [N13-8]تقویت خودباوری و خودکارآمدی افراد مددجو [N18-7]تقویت حس مشارکت و تعاون مددجویان در امور درسی و علمی در مدرسه
۲۱	رضایتمندی عموم جامعه	[N4-12]شاداب‌سازی جامعه و روحیه مناسب عموم مردم [N14-7] تقویت همبستگی و اتحاد ملی در عموم مردم جامعه [N14-8] ایجاد تصویر ذهنی خوب از حکمرانی در ذهن مردم [N15-9]تقویت مردم سالاری و دموکراسی با تحقق عدالت آموزشی، عدالت اقتصادی و عدالت بهداشتی [N17-5]رشد شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی [N20-12]ارتقاء مسئولیت پذیری اجتماعی و تعامل و مشارکت پذیری مردم [N18-6]تقویت حس دلسوزی در جامعه و ارتقاء روحیه تعاون و همدلی در سطح جامعه

در جدول (۲)، نتایج حاصل از کدگذاری محوری آمده که در این مرحله از کدگذاری، ۱۰۵ کد نهایی که در قالب ۲۰ مقوله فرعی (طبقه فرعی) (بدون احتساب پدیده محوری) دسته‌بندی شده بود، در زیرمجموعه ۱۰ طبقه اصلی، قرار گرفت.

جدول ۲. نتایج کدگذاری محوری

ردیف	طبقه اصلی	مقوله فرعی (طبقه فرعی)
۱	مسئولیت پذیری و باورهای دینی	مسئولیت پذیری در قبال جامعه
۲		باورهای دینی و مذهبی
۳	درک ناهنجاری	ناهنجاری‌های اجتماعی و امنیتی
۴		ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی
۵	آگاهی و ارزش‌های فرهنگی	فرهنگ حاکم بر جامعه

آگاهی و دانش مردم		۶
حمایت دولت	حمایت و ارتباطات	۷
ارتباطات دولت و مردم		۸
اقدامات حمایتی اثربخش مؤثر بر پیشرفت تحصیلی	اقدامات حمایتی اثربخش	۹
تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی	تبلیغات و بهینه کاوی	۱۰
بهینه کاوی		۱۱
عملکرد سازمان‌های مردم نهاد	سازمان‌های دولتی و مردم نهاد	۱۲
عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط		۱۳
آمایش فرهنگی سرزمین	فرهنگ و عدالت	۱۴
عدالت محوری با رویکرد عدالت آموزشی		۱۵
سیاست‌های اقتصادی	سیاست‌های کلان	۱۶
طرح‌های توسعه پایدار		۱۷
پیشرفت علمی	پیامدهای عینی	۱۸
سلامت جسمانی		۱۹
سلامت روانی	پیامدهای ذهنی	۲۰
رضایتمندی عموم جامعه		۲۱

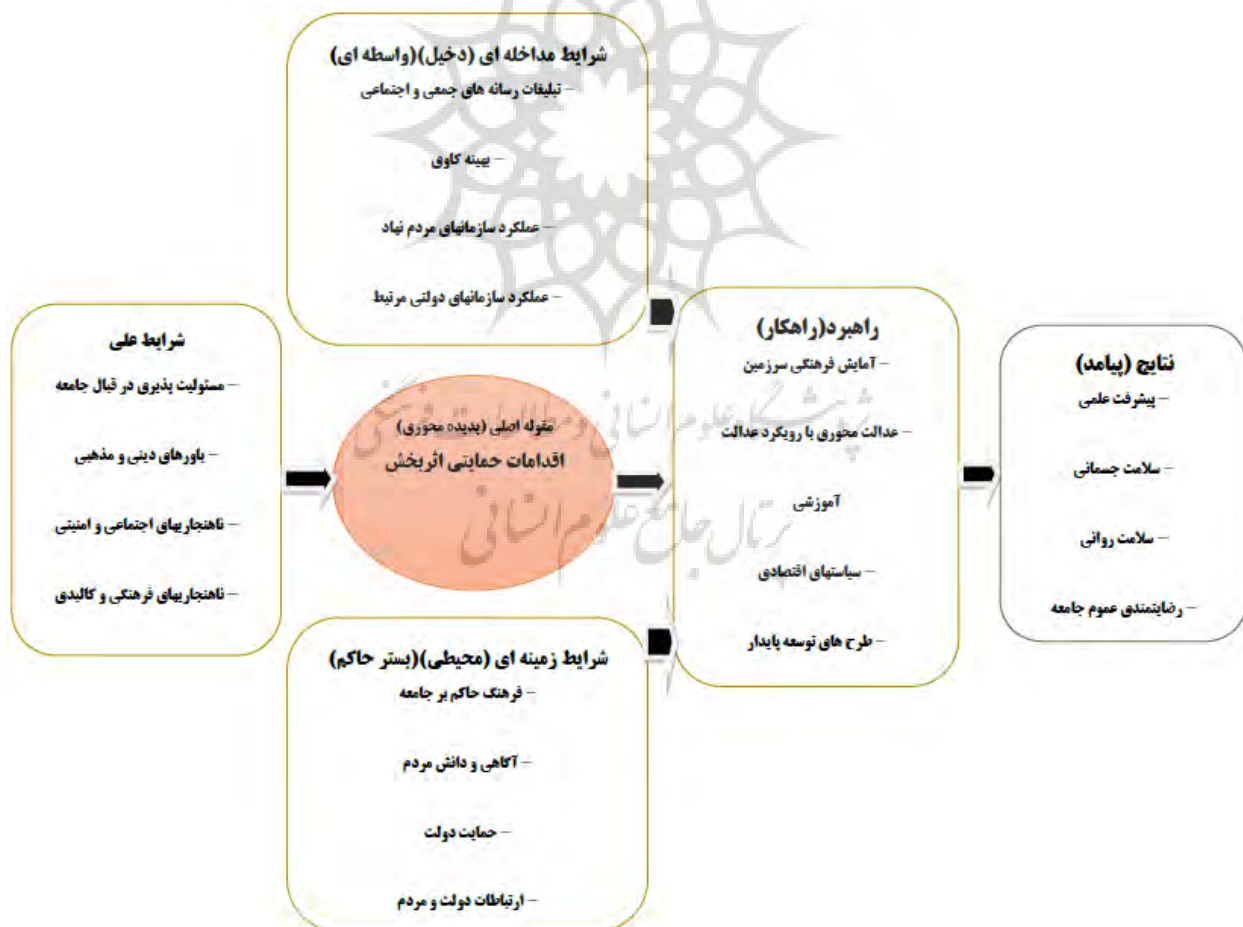
در پایان کدگذاری باز و محوری، ۲۰ مقوله فرعی (دارای ۱۰ طبقه اصلی) در قالب ۶ مقوله اصلی مدل پارادایمی یعنی شرایط علی، مداخله‌ای، زمینه‌ای، پدیده محوری، راهبردها و پیامد قرار می‌گیرند. در جدول (۳)، نتایج حاصل از تدوین مدل نهایی که قرارگیری ۲۰ مقوله فرعی در قالب ۶ مقوله اصلی مدل پارادایمی بوده، نشان داده شده است.

جدول ۳. دسته‌بندی مقوله اصلی، طبقه، مقوله فرعی و شاخص‌های مدل نهایی در قالب مقوله‌های اصلی مدل پارادایمی

ردیف	مقوله اصلی	طبقه اصلی	مقوله فرعی	تعداد شاخص
۱	شرایط علی	مسئولیت پذیری و باورهای دینی	مسئولیت پذیری در قبال جامعه باورهای دینی و مذهبی	۱۰
۲		درک ناهنجاری	ناهنجاری‌های اجتماعی و امنیتی ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی	۸
۳	شرایط زمینه‌ای	آگاهی و ارزش‌های فرهنگی	فرهنگ حاکم بر جامعه آگاهی و دانش مردم	۹
۴		حمایت و ارتباطات	حمایت دولت ارتباطات دولت و مردم	۱۰
۵	شرایط مداخله‌ای	تبلیغات و بهینه کاوی	تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی	۱۰

	بهمینه کاوی			
۶	سازمان‌های دولتی و مردم نهاد	عملکرد سازمان‌های مردم نهاد عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط	۹	
۷	مقوله اصلی	اقدامات حمایتی اثربخش	۶	
۸	راهبرد	فرهنگ و عدالت	۱۰	آمایش فرهنگی سرزمین عدالت محوری با رویکرد عدالت آموزشی
۹		سیاست‌های کلان	۱۰	سیاست‌های اقتصادی طرح‌های توسعه پایدار
۱۰	پیامد	پیامدهای عینی	۱۰	پیشرفت علمی سلامت جسمانی
۱۱		پیامدهای ذهنی	۱۳	سلامت روانی رضایتمندی عموم جامعه
۱۲	مقوله‌های اصلی مدل پارادایمی	۱۰ طبقه اصلی	۲۰ مقوله فرعی	۱۰۵ شاخص

بعد از اتمام مرحله کیفی و تعیین طبقه اصلی، مقوله فرعی و شاخص‌های مدل تاثیر اقدامات حمایتی بر پیشرفت تحصیلی مددجویان، مدل پارادایمی پژوهش، به شرح شکل (۱) ارائه می‌گردد:

شکل ۱. مدل پارادایمی پژوهش (نتیجه مرحله کیفی)

شرایط علی: در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به ناهنجاری‌های اجتماعی و امنیتی با میانگین $4/02$ و انحراف از معیار $0/69$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی با میانگین $3/83$ و انحراف از معیار $0/91$ بوده است. در دور دوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به باورهای دینی و مذهبی با میانگین $3/96$ و انحراف از معیار $0/74$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی با میانگین $3/74$ و انحراف از معیار $0/92$ بوده است. در دور سوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به باورهای دینی و مذهبی با میانگین $4/05$ و انحراف از معیار $0/59$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی با میانگین $3/92$ و انحراف از معیار $0/74$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور سوم $0/873$ است که نسبت به دور دوم که برابر با $0/794$ بوده تنها $9/95$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کارگروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. با انجام بخش کیفی و اعتباریابی، مؤلفه‌های نهایی تبیین‌کننده شرایط علی بعد از انجام سه دور تکنیک کیفی دلفی که شامل چهار مؤلفه به شرح: ۱. مسئولیت‌پذیری در قبال جامعه، ۲. باورهای دینی و مذهبی، ۳. ناهنجاری‌های اجتماعی و امنیتی و ۴. ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی، بودند، از دیدگاه خبرگان، دارای اعتبار مطلوب و قابل قبولی بوده‌اند.

شرایط زمینه‌ای: در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به حمایت دولت با میانگین $4/01$ و انحراف از معیار $0/52$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به ارتباطات دولت و مردم با میانگین $3/84$ و انحراف از معیار $0/88$ بوده است. در دور دوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به حمایت دولت با میانگین $4/05$ و انحراف از معیار $0/72$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به آگاهی و دانش مردم با میانگین $3/78$ و انحراف از معیار $0/83$ بوده است. در دور سوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به حمایت دولت با میانگین $3/90$ و انحراف از معیار $0/75$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به ارتباطات دولت و مردم با میانگین $3/83$ و انحراف از معیار $0/55$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور سوم $0/882$ است که نسبت به دور دوم که برابر با $0/815$ بوده تنها $8/22$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کارگروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. با انجام بخش کیفی و اعتباریابی، مؤلفه‌های نهایی تبیین‌کننده شرایط زمینه‌ای پس از انجام سه دور تکنیک کیفی دلفی که شامل چهار مؤلفه به شرح: ۱. فرهنگ حاکم بر جامعه، ۲. آگاهی و دانش مردم، ۳. حمایت دولت و ۴. ارتباطات دولت و مردم، بودند، از دیدگاه خبرگان، دارای اعتبار مطلوب و قابل قبولی بوده‌اند.

شرایط مداخله‌ای: در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به عملکرد سازمان‌های مردم‌نهاد با میانگین $3/91$ و انحراف از معیار $0/64$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی با میانگین $3/41$ و انحراف از معیار $0/93$ بوده است. در دور دوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی با میانگین $3/86$ و انحراف از معیار $0/65$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط با میانگین $3/76$ و انحراف از معیار $0/56$ بوده است. در دور سوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به عملکرد سازمان‌های مردم‌نهاد با میانگین $3/96$ و انحراف از معیار $0/82$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط با میانگین $3/85$ و انحراف از معیار $0/69$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور سوم $0/829$ است که نسبت به دور دوم که برابر با $0/758$ بوده تنها $9/37$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کارگروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. با انجام بخش کیفی و اعتباریابی، مؤلفه‌های نهایی تبیین‌کننده شرایط مداخله‌ای پس از انجام سه دور تکنیک کیفی دلفی که شامل چهار مؤلفه به شرح: ۱. تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی، ۲. بهینه‌کاوی، ۳. عملکرد سازمان‌های مردم‌نهاد و ۴. عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط، بودند، از دیدگاه خبرگان، دارای اعتبار مطلوب و قابل قبولی بوده‌اند.

راهبردها: در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به طرح‌های توسعه پایدار با میانگین $3/77$ و انحراف از معیار $0/94$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به سیاست‌های اقتصادی با میانگین $3/54$ و انحراف از معیار $0/84$ بوده است. در دور دوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به عدالت محوری با رویکرد عدالت آموزشی با میانگین $3/94$ و انحراف از معیار $0/96$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به آمایش فرهنگی سرزمین با میانگین $3/69$ و انحراف از معیار $0/54$ بوده است. در دور سوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به طرح‌های توسعه پایدار با میانگین $3/97$ و انحراف از معیار $0/89$ بوده و کمترین اهمیت مربوط به سیاست‌های اقتصادی با میانگین $3/84$ و انحراف از معیار $0/82$ بوده است. ضریب هم‌هنگی کندال برای پاسخ‌های دور سوم $0/849$ است که نسبت به دور دوم که برابر با $0/786$ بوده تنها $8/02$ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کارگروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. با انجام بخش کیفی و اعتباریابی، مؤلفه‌های نهایی تبیین‌کننده راهبردها بعد از انجام سه دور تکنیک کیفی دلفی که شامل چهار مؤلفه به شرح: ۱. آمایش فرهنگی سرزمین، ۲. عدالت محوری با رویکرد عدالت آموزشی، ۳. سیاست‌های اقتصادی و ۴. طرح‌های توسعه پایدار، بودند، از دیدگاه خبرگان، دارای اعتبار مطلوب و قابل قبولی بوده‌اند.

پیامدها: در دور اول دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به پیشرفت علمی با میانگین ۴/۰۱ و انحراف از معیار ۰/۷۲ بوده و کمترین اهمیت مربوط به سلامت جسمانی با میانگین ۳/۵۶ و انحراف از معیار ۰/۸۹ بوده است. در دور دوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به پیشرفت علمی با میانگین ۳/۶۹ و انحراف از معیار ۰/۷۳ بوده و کمترین اهمیت مربوط به سلامت جسمانی با میانگین ۳/۵۲ و انحراف از معیار ۰/۷۹ بوده است. در دور سوم دلفی، بیشترین اهمیت مربوط به رضایتمندی عموم جامعه با میانگین ۳/۹۸ و انحراف از معیار ۰/۸۴ بوده و کمترین اهمیت مربوط به سلامت جسمانی با میانگین ۳/۶۴ و انحراف از معیار ۰/۵۲ بوده است. ضریب هماهنگی کندال برای پاسخ‌های دور سوم ۰/۸۲۲ است که نسبت به دور دوم که برابر با ۰/۷۶۹ بوده تنها ۶/۸۹ درصد افزایش داشته است که این ضریب با میزان اتفاق نظر بین اعضای کارگروه در میان دو دور متوالی رشد قابل توجهی ندارد. با انجام بخش کیفی و اعتباریابی، مؤلفه‌های نهایی تبیین‌کننده پیامدها پس از انجام سه دور تکنیک کیفی دلفی که شامل چهار مؤلفه به شرح: ۱. پیشرفت علمی، ۲. سلامت جسمانی، ۳. سلامت روانی و ۴. رضایتمندی عموم جامعه، بودند، از دیدگاه خبرگان، دارای اعتبار مطلوب و قابل قبولی بوده‌اند. در جدول (۴) نتایج مربوط به راند سوم دلفی از دیدگاه خبرگان، آمده است.

جدول ۴. نظر پاسخ‌دهندگان درباره مؤلفه‌های تبیین‌کننده تأثیر اقدامات حمایتی بر پیشرفت تحصیلی مددجویان (دور سوم دلفی)

مؤلفه‌ها	تعداد پاسخ‌ها	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف از معیار	ترتیب اهمیت
شرایط علی						
مسئولیت‌پذیری در قبال جامعه	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۴,۰۱	۰,۶۹	۲
باورهای دینی و مذهبی	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۴,۰۵	۰,۵۹	۱
ناهنجاری‌های اجتماعی و امنیتی	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۳	۰,۷۷	۳
ناهنجاری‌های فرهنگی و کالبدی	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۲	۰,۷۴	۴
شرایط زمینه‌ای						
فرهنگ حاکم بر جامعه	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۸	۰,۹۰	۲
آگاهی و دانش مردم	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۵	۰,۶۹	۳
حمایت دولت	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۰	۰,۷۵	۱
ارتباطات دولت و مردم	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۳	۰,۵۵	۴
شرایط مداخله‌ای						
تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۱	۰,۶۲	۲
بهینه‌کاوی	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۹	۰,۹۸	۳
عملکرد سازمان‌های مردم‌نهاد	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۶	۰,۸۲	۱
عملکرد سازمان‌های دولتی مرتبط	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۵	۰,۶۹	۴
راهبردها						
آمایش فرهنگی سرزمین	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۸	۰,۷۱	۳
عدالت محوری با رویکرد عدالت آموزشی	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۳	۰,۶۷	۲

سیاست‌های اقتصادی	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۴	۰,۸۲	۴
طرح‌های توسعه پایدار	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۷	۰,۸۹	۱
پیامدها						
پیشرفت علمی	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۶	۰,۷۸	۲
سلامت جسمانی	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۶۴	۰,۵۲	۴
سلامت روانی	۲۲	۱,۰۰	۵,۰۰	۳,۸۲	۰,۶۵	۳
رضایتمندی عموم جامعه	۲۲	۲,۰۰	۵,۰۰	۳,۹۸	۰,۸۴	۱

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که مدل پارادایمی طراحی شده شامل ده طبقه اصلی و ۲۴ مقوله فرعی است که در پنج حوزه شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌ای، راهبردها، و پیامدها دسته‌بندی شده‌اند. این یافته‌ها نشان‌دهنده پیچیدگی و چندبعدی بودن عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان است. به طور خاص، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، باورهای دینی و مذهبی، و ناهنجاری‌های اجتماعی و فرهنگی به عنوان مهم‌ترین عوامل علی شنا سایی شدند که با نتایج پژوهش‌های قبلی همخوانی دارد. برای مثال، Rasi et al. (2012) نشان دادند که توانمندسازی و حل مشکلات در گروه‌های یادگیری می‌تواند به مددجویان کمک کند تا بر چالش‌های اجتماعی و فرهنگی خود غلبه کنند و پیشرفت تحصیلی بیشتری داشته باشند (Rasi et al., 2012).

از سوی دیگر، شرایط زمینه‌ای مانند فرهنگ حاکم بر جامعه، آگاهی و دانش مردم، و حمایت دولت به عنوان عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان شناسایی شدند. این یافته‌ها با پژوهش‌های قبلی مطابقت دارد که تأکید کرده‌اند که محیط اجتماعی و فرهنگی می‌تواند تأثیر بسزایی بر موفقیت تحصیلی داشته باشد (Almurumudhe et al., 2024; Haseli Songhori & Salamti, 2024; McDonnell et al., 2024; Piskorz-Ryń & Chikwe, 2024; Song et al., 2015). به ویژه، مطالعات نشان داده‌اند که فرهنگ جامعه و سطح آگاهی عمومی می‌تواند نقش مهمی در شکل‌دهی به نگرش‌های تحصیلی مددجویان ایفا کند (Lee et al., 2021).

شرایط مداخله‌ای مانند تبلیغات رسانه‌های جمعی و اجتماعی، بهینه‌کاوی، و عملکرد سازمان‌های مردم‌نهاد نیز به عنوان عوامل کلیدی در پیشرفت تحصیلی مددجویان شناسایی شدند. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات پیشین همسو است که نشان داده‌اند استفاده از رسانه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌تواند به بهبود آگاهی و مشارکت مددجویان در فرآیند تحصیلی کمک کند (Bullock et al., 2016). برای مثال، Lee et al. (2021) نشان دادند که رویکردهای ضدسرکوب و توانمندسازی در کار با مددجویان می‌تواند به بهبود نتایج تحصیلی آنان منجر شود (Lee et al., 2021).

راهبردهای پیشنهادی این پژوهش شامل آمایش فرهنگی سرزمین، عدالت‌محوری با رویکرد عدالت آموزشی، و سیاست‌های اقتصادی و توسعه پایدار است که همگی به عنوان راهکارهای مؤثر برای بهبود پیشرفت تحصیلی مددجویان شنا سایی شدند. این یافته‌ها با تحقیقات قبلی تطابق دارد که بر اهمیت تدوین سیاست‌های مناسب برای ایجاد عدالت آموزشی و توسعه پایدار تأکید کرده‌اند (Christensen et al., 2017; Forrester, 2021). به عنوان مثال، تحقیق Forrester (2021) نشان داد که ارتباط نزدیک و حمایت‌کننده بین مددکار و مددجو می‌تواند به توسعه روابط مثبت و اعتماد میان آن‌ها کمک کند و در نتیجه بهبود پیشرفت تحصیلی را به همراه داشته باشد (Forrester, 2021).

در نهایت، پیامدهای مثبت این اقدامات شامل پیشرفت علمی، سلامت جسمانی، سلامت روانی، و رضایتمندی عمومی جامعه بود. این نتایج نشان می‌دهد که اقدامات حمایتی می‌تواند بهبود قابل توجهی در جنبه‌های مختلف زندگی مددجویان ایجاد کند. این یافته‌ها با پژوهش‌های قبلی همخوانی دارد که نشان داده‌اند حمایت اجتماعی و روانی می‌تواند بهبود سلامت جسمانی و روانی و همچنین افزایش رضایت عمومی جامعه را به دنبال داشته باشد (Chen et al., 1997; Emami Khotbesara et al., 2024; Faghiharam, 2019; Hasanpour et al., 2020; Haseli Songhori & Salamti, 2024; Keramati, 2021; Ruthig et al., 2007; Sayers et al., 2016).

این پژوهش با چندین محدودیت همراه بود که باید در تفسیر نتایج مورد توجه قرار گیرد. اولاً، این پژوهش به دلیل استفاده از روش کیفی و انتخاب نمونه‌های محدود، ممکن است نتایج آن به طور کامل قابل تعمیم به دیگر جمعیت‌ها و شرایط نباشد. برای مثال، انتخاب نمونه‌ها به صورت گلوله برفی و هدفمند ممکن است به تعصبات انتخابی منجر شده باشد که تأثیر مستقیمی بر نتایج پژوهش دارد (Badham et al., 2007). ثانیاً، استفاده از روش دلفی برای اعتبارسنجی مدل ممکن است به دیدگاه‌های یک‌جانبه محدود شود، چرا که این روش بیشتر بر نظرات خبرگان تمرکز دارد و ممکن است همه جوانب موضوع را در بر نگیرد (Chen et al., 1997). ثالثاً، به دلیل تمرکز پژوهش بر یک منطقه خاص (استان گلستان)، نتایج ممکن است به طور کامل قابل تعمیم به دیگر مناطق جغرافیایی و فرهنگی نباشد (Lee, 2003).

برای غلبه بر محدودیت‌های این پژوهش و گسترش دانش در این زمینه، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آینده از روش‌های تحقیق ترکیبی (کیفی و کمی) استفاده شود تا بتوان نتایج را با دقت بیشتری تعمیم داد (Cardon et al., 2020). همچنین، پژوهش‌های آینده می‌توانند به بررسی تأثیر متغیرهای مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بر پیشرفت تحصیلی مددجویان در مناطق مختلف جغرافیایی بپردازند (Robaey et al., 2017). به علاوه، تحقیقات آتی می‌توانند به بررسی تأثیر طولانی مدت اقدامات حمایتی بر سلامت روانی و جسمانی مددجویان و همچنین بررسی پیامدهای اجتماعی این اقدامات بپردازند (Bullock et al., 2016). در نهایت، پژوهش‌های بیشتری برای ارزیابی اثربخشی مدل‌های مشابه در زمینه‌های مختلف آموزشی و اجتماعی و همچنین بررسی ارتباط بین متغیرهای مختلف در این مدل‌ها مورد نیاز است (Ruhendi & Marta, 2022).

بر اساس نتایج این پژوهش، چندین پیشنهاد عملی برای بهبود پیشرفت تحصیلی مددجویان و ارتقاء کیفیت خدمات مددکاری اجتماعی ارائه می‌شود. اولاً، توصیه می‌شود که نهادهای آموزشی و اجتماعی با همکاری نزدیک با مددکاران اجتماعی، برنامه‌های آموزشی و حمایتی مبتنی بر عدالت آموزشی و توسعه پایدار را تدوین و اجرا کنند (Kirby & DiPaola, 2011). این برنامه‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که نیازهای خاص مددجویان را در نظر بگیرند و به تقویت توانایی‌ها و مهارت‌های آنان کمک کنند (Lee et al., 2021).

ثانیاً، پیشنهاد می‌شود که رسانه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد نقش فعالی در اطلاع‌رسانی و آموزش عمومی درباره اهمیت حمایت از مددجویان و تأثیر آن بر پیشرفت تحصیلی ایفا کنند (Squires & Kramaric-Trojak, 2003). به عنوان مثال، می‌توان از کمپین‌های تبلیغاتی و برنامه‌های آموزشی برای افزایش آگاهی عمومی درباره نیازهای مددجویان و ارائه حمایت‌های لازم به آنان استفاده کرد (Arkow, 2020).

ثالثاً، توصیه می‌شود که دولت‌ها و نهادهای سیاست‌گذار، سیاست‌های مبتنی بر عدالت اجتماعی و توسعه پایدار را در برنامه‌های خود ادغام کنند تا بتوانند بهبود قابل توجهی در پیشرفت تحصیلی مددجویان ایجاد کنند (Forrester, 2021). این سیاست‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که فرصت‌های برابر آموزشی برای همه افراد جامعه فراهم شود و از تبعیض‌های اجتماعی و اقتصادی جلوگیری شود (Lee et al., 2021).

در نهایت، پیشنهاد می‌شود که نهادهای آموزشی و اجتماعی از رویکردهای مبتنی بر توانمندسازی و ضدسرکوب در کار با مددجویان استفاده کنند تا بتوانند بهبود قابل توجهی در نتایج تحصیلی و اجتماعی آنان ایجاد کنند (Robaey et al., 2017; Lee et al., 2021). این رویکردها می‌توانند به مددجویان کمک کنند تا با چالش‌های زندگی خود بهتر مواجه شوند و به اهداف تحصیلی و حرفه‌ای خود دست یابند.

در مجموع، این پژوهش با ارائه یک مدل جامع از اقدامات حمایتی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مددجویان، به دنبال ارائه راهکارهایی برای بهبود کیفیت خدمات مددکاری اجتماعی و در نتیجه، بهبود نتایج تحصیلی مددجویان است. این مدل می‌تواند به عنوان یک چارچوب عملی برای برنامه‌ریزی و اجرای برنامه‌های حمایتی در سطح ملی و محلی مورد استفاده قرار گیرد و بهبود قابل توجهی در وضعیت تحصیلی مددجویان ایجاد کند.

تشکر و قدرانی

بدین وسیله پژوهشگران از شرکت کنندگان در پژوهش به دلیل مشارکت فعال در پژوهش و از مسئولان آن‌ها به دلیل موافقت جهت انجام پژوهش و انجام پرسشنامه تقدیر و تشکر می‌شود.

References

- Almurumudhe, L. K. A., Mahdad, A., Abdulkadhim Johni, A., & Yousefi, Z. (2024). The Mediating Role of Self-Esteem in the Relationship between Psychological Capital, Academic Engagement, and Academic Procrastination with Academic Performance among Students in Al-Diwaniyah, Iraq [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(3), 1-9. [DOI]
- Arkow, P. (2020). Human–Animal Relationships and Social Work: Opportunities Beyond the Veterinary Environment. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 37(6), 573-588. [DOI]
- Badham, R., Garrety, K., & Zanko, M. (2007). Rebels Without Applause: Time, Politics and Irony in Action Research. *Management Research News*, 30(5), 324-334. [DOI]
- Baudon, P., & Jachens, L. (2021). A Scoping Review of Interventions for the Treatment of Eco-Anxiety. *International journal of environmental research and public health*, 18(18), 9636. [DOI]
- Bullock, A., Barnes, E., Morris, Z. S., Fairbank, J., Pury, J. d., Howell, R., & Denman, S. (2016). Getting the Most Out of Knowledge and Innovation Transfer Agents in Health Care: A Qualitative Study. *Health Services and Delivery Research*, 4(33), 1-156. [DOI]
- Cardon, T. A., Wynkoop, K. S., Hawkins, P. M., & Pray, C. (2020). Speech-Language Pathologists and Behavior Analysts: A Survey of Video Modeling Use and Perspectives. *Seminars in Speech and Language*, 41(05), 383-399. [DOI]
- Chen, X., Rubin, K. H., & Li, D. (1997). Relation Between Academic Achievement and Social Adjustment: Evidence From Chinese Children. *Developmental Psychology*, 33(3), 518-525. [DOI]
- Cheng, T. C., & Lo, C. C. (2022). Factors That Contribute to Strong Working Alliances Between Case Managers and Clients. *Journal of Social Work*, 22(5), 1241-1254. [DOI]
- Christensen, J., Hjortsjö, M., & Wårnsby, A. (2017). Academic Writing in Social Work Education: Reflections From an International Classroom. *China Journal of Social Work*, 10(1), 69-78. [DOI]
- Dybic, P. (2013). Client Goals and Dreams: Replacing the Norm of Functioning. *Advances in Social Work*, 14(2), 355-366. [DOI]
- Emami Khotbesara, Z., Mahdian, H., & Bakhshipour, A. (2024). Comparing the Effectiveness of Academic Buoyancy and Psychological Capital Training on Academic Procrastination in Female High School Students [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(3), 149-160. [DOI]
- Faghiharam, B. (2019). The Relationship between Social Health and Social Networks using among Female Student's Parent [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 2(1), 150-160. [DOI]
- Forrester, P. (2021). Development of a Theoretical Framework for Examining Youth Worker Perspectives on Their Relationships With Adolescents and Emerging Adults in the United States. *Qualitative Social Work*, 20(6), 1426-1440. [DOI]
- Hasanpour, M., Jabbari, N., & Esmaeilnia Shirvani, K. (2020). The Effect of Artistic Intelligence Components on Student's Mental Health [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 3(3), 168-175. [DOI]
- Haseli Songhori, M., & Salamti, K. (2024). The Linkage Between University Students' Academic Engagement and Academic Support: The Mediating Role of Psychological Capital [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(2), 72-84. [DOI]
- Järveläinen, E., Rantanen, T., & Toikko, T. (2021). Meanings of a Client–Employee Relationship in Social Work: Clients' Perspectives on Desisting From Crime. *Nordic Social Work Research*, 13(2), 318-332. [DOI]
- Jautz, S. (2023). Agenda-Setting in First Sessions of Business Coaching—a Focus on Coaches' Practices to Manage the Agenda and Establish the Working Alliance. *Frontiers in psychology*, 14. [DOI]
- Joussemet, M., Koestner, R., Lekes, N., & Landry, R. (2005). A Longitudinal Study of the Relationship of Maternal Autonomy Support to Children's Adjustment and Achievement in School. *Journal of personality*, 73(5), 1215-1236. [DOI]
- Keramati, M. R. (2021). A Comparison of Health-Related Quality of Life and Job Satisfaction in Physically Active and Sedentary Faculty Members. *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 2(3), 23-32. [DOI]
- Kirby, M. M., & DiPaola, M. F. (2011). Academic Optimism and Community Engagement in Urban Schools. *Journal of Educational Administration*, 49(5), 542-562. [DOI]
- Lee, M. Y. (2003). A Solution-Focused Approach to Cross-Cultural Clinical Social Work Practice Utilizing Cultural Strengths. *Families in Society the Journal of Contemporary Social Services*, 84(3), 385-395. [DOI]
- Lee, S., Vang, C., Chang, J., & Vang, P. D. (2021). Applying Anti Oppressive, Empowerment, and Strengths Based Approaches to Social Work Practice With Hmong Clients. *Asian Social Work Journal*, 6(5), 11-20. [DOI]
- McDonnell, M., Yang, Y., & Zadhan, Z. (2024). Linking Emotional and Social Competencies to Career Readiness Among Senior Undergraduates [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(1), 198-204. [DOI]

- Piskorz-Ryń, O., & Chikwe, C. (2024). Parental Involvement and Its Influence on Academic Achievement [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(2), 50-56. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.2.7>
- Rasi, H. A., Moula, A., Puddephatt, A. J., & Timpka, T. (2012). Empowering Single Mothers in Iran: Applying a Problem-Solving Model in Learning Groups to Develop Participants' Capacity to Improve Their Lives. *The British Journal of Social Work*, 43(5), 833-852. [DOI]
- Robaey, B. V., Raeymaeckers, P., & Ewijk, H. v. (2017). Contextual–transformational Social Work in Superdiverse Contexts: An Evaluative Perspective by Clients and Social Workers. *Qualitative Social Work*, 17(5), 676-691. [DOI]
- Rollins, W. (2019). Social Worker–Client Relationships: Social Worker Perspectives. *Australian Social Work*, 73(4), 395-407. [DOI]
- Ruhendi, A., & Marta, M. S. (2022). The Relationship Between Academic Engagement, Lecturer's Competence and Social Support to the Students' Academic Achievement. *Al-Ishlah Jurnal Pendidikan*, 14(2), 1965-1972. [DOI]
- Ruthig, J. C., Haynes, T. L., Perry, R. P., & Chipperfield, J. G. (2007). Academic optimistic bias: Implications for college student performance and well-being. *Social Psychology of Education*, 10(1), 115-137. [DOI]
- Ryan, J. A. (2007). Raising Achievement With Adolescents in Secondary Education—the School Counsellor's Perspective. *British Educational Research Journal*, 33(4), 551-563. [DOI]
- Sayers, J., Cleary, M., Hunt, G. E., & Burmeister, O. (2016). Service and Infrastructure Needs to Support Recovery Programmes for Indigenous Community Mental Health Consumers. *International journal of mental health nursing*, 26(2), 142-150. [DOI]
- Song, J., Bong, M., Lee, K., & Kim, S.-i. (2015). Longitudinal Investigation Into the Role of Perceived Social Support in Adolescents' Academic Motivation and Achievement. *Journal of Educational Psychology*, 107(3), 821-841. [DOI]
- Squires, J., & Kramaric-Trojak, N. (2003). Centrelink: How Social Workers Make a Difference for Young Persons. A Model of Intervention. *Australian Social Work*, 56(4), 293-304. [DOI]

